

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії,
директор ВСП «КФК ЗВО «ПДУ»
Іван БІЛЯР
2026 р.

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
для вступників на основі базової середньої освіти
для здобуття освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра**

Розглянуто і схвалено на засіданні
циклової комісії гуманітарних дисциплін
Протокол № 10 від « 07 » травня 2026 р.
Голова комісії Мар'яна КАРАСЬОВА

Розглянуто Приймальною комісією коледжу
Протокол № 5 від « 11 » травня 2026 р.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з навчальної дисципліни «Історія України» для вступників на основі базової загальної середньої освіти Відокремленого структурного підрозділу «Кіцманський фаховий коледж Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» відповідає Державному стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392).

Програма відповідає чинній Програмі з історії України мови для загальноосвітніх навчальних закладів (5 – 9 класи), затвердженій Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.

Програма співбесіди з історії України охоплює розділи шкільної програми з курсу «Історія України», які вивчаються при здобуванні базової загальної середньої освіти. У запропонованій програмі стисло наведено зміст розділів шкільної програми, де вказано основний понятійний апарат, яким повинен володіти випускник 9-го класу, наводиться перелік основних питань, які виносяться на співбесіду. Цей перелік дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання потрібно звернути увагу при підготовці до співбесіди з історії України.

II. ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА:

Оцінювання результатів співбесіди передбачає оцінювання засвоєних абітурієнтами знань і сформованих умінь та навичок:

- знання дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів;
- знання фактів, місця, обставин, учасників, результатів подій;
- співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою;
- знання історичних понять термінів, їх визначень;
- розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями.

Основні вимоги до вступників з дисципліни «Історія України», абітурієнт повинен **знати:**

- сутність основних проблем історії народу України;
- основні закони та етапи розвитку людського суспільства від найдавніших часів до початку ХХ ст.; витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу; історичні події;
- зародження та розвитку української державності;
- процес розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність історичних осіб.

Абітурієнт повинен **вміти:**

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);
- розрізняти тенденції та подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1: Найдавніші часи історії України

Первоначала людського життя на території сучасної України.

Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Грецькі міста-держави у Північному Причорномор'ї.

Тема2: Східні слов'яни. Київська Русь.

Походження та розселення слов'ян. Заняття, устрій, релігія. Племінні союзи. Анти. Міста.

Походження держави Київська Русь та її назви. Політична система. Внутрішня і зовнішня політика. Найвідоміші князі. Культура. Історичне значення.

Тема3: Походження та основні етапи формування українського етносу

Проблеми походження українського етносу в історичній літературі.

Перші згадки етноніма "Україна". Походження національної символіки. Етимологія понять "Мала Русь", "Велика Русь".

Геополітичне становище

Тема4: Розпад Київської Русі та боротьба з монголо-татарами.

Галицько-Волинське князівство.

Причини розпаду Русі. Київське, Чернігово - Сіверське, Переяславське князівства. Боротьба з монголо-татарами та її світове значення.

Галицькі і Волинські землі у XII ст.: економічне становище і соціальний розвиток. Утворення Галицько-Волинського князівства. Внутрішня і зовнішня політика. Данило Галицький. Історичне значення Галицько-Волинської держави.

Тема 5: Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.

Утворення Литовської держави. Поступовий перехід під владу Литовського князівства українських земель.

Господарське життя й соціальний устрій українського народу. Кревська унія. Люблінська унія. Загарбання Польщею українських земель. Берестейська унія.

Соціально-економічний розвиток Козацько-селянського повстання кінця 16 ст. Народні рухи 20-30 рр. 17 ст. Культура України у 16 - поч. 17 ст.

Тема 6: Виникнення козацтва та його роль в історії українського народу.

Причини та основні етапи виникнення козацтва. Заняття, побут, звичаї, військово-мистецтво козаків.

Виникнення Запорозької Січі. Д. Вишневецький. Устрій Січі. Реєстрове козацтво. Боротьба з турками і татарами.

Тема 7: Формування української держави.

Причини і характер війни. Військові дії 1648-1653 рр. формування української держави, її функції. Внутрішнє життя і зовнішні відносини України в середині XVII ст.

Переяславська Рада. Березневі статті. Політичне становище України у 1654-1657 рр.

Тема 8: Українська держава в другій половині XVII-XVIII ст.

Політичне становище Гетьманщини після смерті Б. Хмельницького, І. Виговський, Ю. Хмельницький.

Поділ України на Правобережну і Лівобережну. Гетьман І. Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика. Північна війна, Полтавська битва та її наслідки.

Конституція Орлика. Запорізьке козацтво у середині і другій половині XVIII ст. причини та наслідки скасування Запорізької Січі. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у другій половині XVIII ст. Культура України в другій половині XVII-XVIII ст.

Тема 9: Правобережна Україна та Західноукраїнські землі XVIII ст.

Соціально-економічне становище. Загострення соціальних і національних суперечностей.

С. Палій. Гайдамацький рух. Коліївщина. Опришківський рух. Поділ Польщі. Приєднання Правобережної України до Росії, Галичини і Буковини до Австрії.

Тема 10: Українські землі XIX ст.

Основні тенденції розвитку всесвітньої історії у XIX ст. Криза феодальної системи. Загострення соціальних суперечностей.

Початок національного відродження. І. Котляревський. Кирило - Мефодіївське братство. Т. Шевченко. Реформи 60-70 років. Соціально-економічний розвиток у пореформений період.

Антиукраїнська політика царизму. Російський революційний рух в Україні. Український культурно-національний рух. Діяльність громад.

Виникнення українських політичних товариств і партій. Розвиток західноукраїнських земель. Суспільно-політичний рух. Москвофіли. Народовці. Утворення політичних партій. І. Франко. Культурний розвиток.

Тема 11: Україна на початку XX ст.

Розвиток капіталізму в промисловості і сільському господарстві. Діяльність українських політичних партій.

IV. ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СПІВБЕСІДИ з історії України

для вступників на основі базової загальної середньої освіти (9 клас)

(від найдавніших часів до кінця XIX ст.)

1. Предмет і завдання історії України. Історичні джерела.
2. Найдавніші люди на території України. Основні заняття та спосіб життя.
3. Трипільська культура та її історичне значення.
4. Кіммерійці, скіфи та сармати на території України.

5. Грецькі міста-держави Північного Причорномор'я.
6. Східнослов'янські племена та їх розселення.
7. Утворення Київської Русі. Перші київські князі.
8. Князювання Олега, Ігоря, Ольги та Святослава.
9. Володимир Великий та запровадження християнства в Русі.
10. Правління Ярослава Мудрого. «Руська правда».
11. Причини та наслідки політичної роздробленості Київської Русі.
12. Галицько-Волинська держава та її значення.
13. Монгольська навала та її наслідки для українських земель.
14. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі.
15. Люблінська унія та її наслідки для українських земель.
16. Берестейська церковна унія 1596 р.
17. Виникнення українського козацтва та Запорозької Січі.
18. Козацько-селянські повстання кінця XVI — першої половини XVII ст.
19. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.
20. Богдан Хмельницький та його роль в історії України.
21. Переяславська рада 1654 р. та українсько-московські відносини.
22. Українська козацька держава — Гетьманщина.
23. Період Руїни в історії України.
24. Гетьманування Івана Мазепи.
25. Конституція Пилипа Орлика.
26. Ліквідація Гетьманщини та Запорозької Січі.
27. Поділи Речі Посполитої та українські землі.
28. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII — у XIX ст.

29.Соціально-економічний розвиток українських земель у першій половині XIX ст.

30.Кирило-Мефодіївське братство та його діяльність.

31.Українське національне відродження XIX ст.

32.Тарас Шевченко та його роль в українському національному русі.

33.Реформи 60–70-х рр. XIX ст. на українських землях.

34.Розвиток української культури та освіти у XIX ст.

35.Валуєвський циркуляр та Емський указ.

36.Неолітична революція на території України та її наслідки.

37.Велике переселення народів та його вплив на українські землі.

38.Походження назви «Русь» та «Україна».

39.Внутрішня і зовнішня політика князя Святослава.

40.Культура та освіта Київської Русі.

41.Причини занепаду Галицько-Волинської держави.

42.Кревська унія та її значення для українських земель.

43.Соціальний устрій українського суспільства у XVI–XVII ст.

45.Діяльність православних братств в Україні.

46.Роль українського козацтва у боротьбі проти турецько-татарських нападів.

47.Морські походи козаків. Діяльність Петра Конашевича-Сагайдачного.

48.Причини та наслідки укладення Березневих статей 1654 р.

49.Поділ України на Правобережну та Лівобережну.

50.Андрусівське перемир'я та його наслідки для України.

51.Запорозька Січ у XVIII ст. та її роль в історії України.

52.Коліївщина та гайдамацький рух.

- 53.Опришківський рух на західноукраїнських землях.
- 54.Скасування кріпосного права на українських землях.
- 55.Розвиток промисловості та міст у другій половині ХІХ ст.
- 56.Роль Івана Франка, Лесі Українки та Михайла Грушевського в українському національному русі.
57. Культура Україна у ХVІІІ ст.
- 58.Хто такі « хлопомани?»»
- 59.Розвиток культури України в ХІХ ст.. Основні напрямки.
60. Українське Національне Відродження. Характеристика даного періоду.

ІV.КРИТЕРІЇОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань вступників з історії України (співбесіда)

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії, якими оцінюються навчальні досягнення абітурієнтів
Початковий	100-120	Вступник може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, має здатність до елементарного викладу думки. Вступник відтворює менше половини навчального матеріалу
Середній	121-150	Вступник знає близько половини навчального матеріалу. Розуміє основний навчальний матеріал, здатний з неточностями дати визначення понять. Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена.

Достатній	151-180	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, застосовує вивчений матеріал у складних ситуаціях. Знання є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал, розуміє факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних
-----------	---------	--

		ситуаціях, намагається аналізувати і систематизувати інформацію, застосовувати загальновідомі докази у власній аргументації.
Високий	181-200	Вступник глибоко і докладно відповідає на всі питання, в тому числі і додаткові; вміє самостійно та чітко аргументувати основні теоретичні положення, які він викладає у своїй відповіді; ілюструє наведені у відповіді думки потрібними прикладами, причому не тільки запозиченими з підручника, а й підібраними самостійно; спроможний глибоко та всебічно аналізувати історичні факти і процеси, аргументує свої висновки; спроможний здійснювати порівняльний аналіз розвитку історичного процесу в Україні з відповідними явищами світової історії.

VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

з Історії України

(на основі базової загальної середньої освіти, 7–9 класи)

1. Власов В. С., Панарін О. Є., Топольницька Ю. А. Історія України : підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. — Київ : Літера ЛТД, 2020.

2. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. — Харків : Ранок, 2020.

3. Власов В. С. Історія України : підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. — Київ : Генеза, 2021.

4. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. — Харків : Ранок, 2021.

5. Власов В. С. Історія України : підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. — Київ : Генеза, 2022.

- 6.Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. — Харків : Ранок, 2022.
- 7.Власов В. С., Кульчицький С. В. Історія України : комплексне видання для підготовки до вступних випробувань та НМТ. — Київ : Літера ЛТД, 2023.
- 8.Бойко О. Д. Історія України : підручник. — Київ : Академія, 2023.
- 9.Жуков С., Тахтаулова М. Україна. Від первісних часів до сьогодення. — Київ : Ранок, 2024.
- 10.Скирда І. М. Історія України у визначеннях, таблицях і схемах. 7–9 класи. — Харків : Ранок, 2020.
- 11.Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України : довідник для учнів та абітурієнтів. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, перевидання 2021–2024 рр.
- 12.Субтельний О. Україна : історія. — Київ : Либідь, перевидання 2022–2024 рр.